
Korisničko uputstvo

HCP BEST LC+

Sadržaj

1. Opšta uputstva i informacije	4
1.1 Instaliranje i uključivanje	4
1.2 Fiskalizacija.....	4
1.3 Održavanje	4
1.4 Displeji.....	5
1.5 Tastatura	5
1.6 Štampač.....	8
1.7 Napajanje, konektori i povezivanje.....	9
2. Uputstvo za korišćenje	11
2.1 Napajanje, konektori i povezivanje.....	11
2.2 Brisanje unetog teksta	11
2.3 Ispisivanje teksta	12
2.4 Promena slova (mala/velika)	12
2.5 Ćirilичno pismo na štampaču	12
2.6 Boldirana slova pri štampanju teksta na štampaču	12
2.7 Centriranje teksta	12
2.8 GPRS	13
2.9 Provera ispravnosti GPRS modema	14
2.10 Neispravan rad GPRS modema	15
3. Prodaja	16
3.1 Prodaja artikla koristeći šifru artikla	16
3.2 Korekcija grešaka pri unosu podataka	16
3.2.1 Funkcijski taster C	16
3.2.2 Storniranje	16
3.3 Funkcija međuzbir	17
3.4 Načini naplate	17
3.4.1 Naplata gotovinom	17
3.4.2 Naplata čekom	17
3.4.3 Naplata karticom.....	17
4. Izveštaji	18
4.1 Dnevni izveštaj i presek stanja	18
4.2 Periodični izveštaj	18
4.3 Izveštaj artikala	19
4.3.1 Izveštaj prodaje	19
4.3.2 Reset prometa.....	19
4.3.3 Štampanje baze.....	19
4.3.4 Podešavanje štampanja	19

---

5. Podešavanje uređaja	20
5.1 Podešavanje zaglavlja i reklame	20
5.1.1 Definisane zaglavlja	20
5.1.2 Definisane reklamnog bloka	20
5.2 Definisane poreskih stopa	21
5.3 Opšta podešavanja uređaja	21
5.3.1 Podešavanje porta COM 2	21
5.3.2 Podešavanje porta COM 1	21
5.3.3 Podešavanje tastature	21
5.3.4 Podešavanje štampača	21
5.4 Definisane artikala	22
5.4.1 Brisanje artikla u bazi	24
5.4.2 Promena cene artikla u toku računa	24
5.5 GPRS modem	25
5.6 Definisane odeljenja	25
5.7 Kasiri	25
5.8 Tabela podržanih karaktera	26
6. Tehničke karakteristike uređaja	27

1. Opšta uputstva i informacije

Ovaj priručnik sadrži uputstvo za instalaciju, održavanje, podešavanje za rad i upotrebu fiskalnog uređaja **HCP Best LC+** kako bi on sačuvao svoje osobine i obezbedio pouzdano korišćenje. Redovno održavanje uređaja treba vršiti na način opisan u ovom priručniku. U slučaju bilo kakvog kvara treba se obratiti najbližem ovlašćenom servisu. Ne snosimo odgovornost za eventualnu štetu koja je prouzrokovana nepravilnim rukovanjem fiskalnog uređaja, korišćenjem rezervnih delova koji nisu originalni ili intervencijama odstrane neovlašćenih lica. Fiskalni uređaj je u skladu sa važećim sigurnosnim normama.

Zabranjeno je i opasno ubacivati stvari i tečnosti bilo kakve vrste u unutrašnjost uređaja. Zabranjeno je uklanjanje i otvaranje fiskalne plombe od strane neovlašćenih lica.

1.1 Instaliranje i uključivanje

Fiskalnu kasu postaviti na ravnu, stabilnu i suhu površinu. Ne prekrivati kasu. Kasu postojećim adapterom (9V) priključiti na električnu mrežu (220V, 50Hz). Izbegavati priključivanje kase zajedno sa velikim potrošačima (frižider, kalorifer...). Proveriti da li su rolne hartije postavljene ispravno a zatim kasu uključiti prekidačem koji se nalazi sa desne strane.

1.1 Fiskalizacija

Za puštanje kase u rad odgovoran je serviser (ovlašćeno tehničko lice), koji će fiskalizovati kasu i personalizovati je. Personalizovanje predstavlja podešavanje parametara kase koji su namenjeni korisniku (PIB, bar kod čitač, PC, fioka...). Fiskalizacija se odnosi na osposobljavanje fiskalne memorije kase (dodela PIB-a, setovanje vremena, reseti), kako bi ona ispravno beležila fiskalne dokumente i izdavala ih. Sve operacije koje se odnose na fiskalizaciju moraju biti unete u servisnu knjižicu koja je sastavni dokument uz svaku fiskalnu kasu.

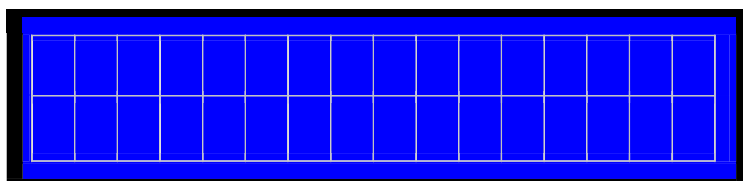
1.3 Održavanje

Potrebno je periodično, u cilju održavanja higijenskih radnih uslova, prebrisati kasu.

1.4 Displeji

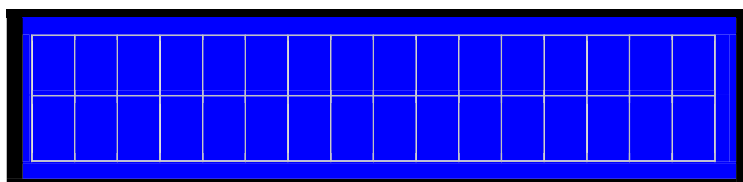
Fiskalni uređaj **HCP Best LC+** u skladu sa propisima ima korisnički displej i displej za kupca. Displeji za kupca i korisnika su alfa-numerički sa plavim pozadinskim osvetljenjem.

Displej za kupca

2x16 karaktera

Korisnički Displej

2x16 karaktera

1.5 Tastatura

Alfa – numerički tasteri: Njihova osnovna karakteristika je da višestrukim pritiskom tastera, pravo upisa imaju naizmenično znaci, slova ili brojevi. Svaki taster je posebno definisan.

Definicija tastera:

	Brojna vrednost <i>jedan</i> (1), <i>znakovi razmaka</i> (_), <i>tačke</i> (.) i <i>zareza</i> (,), funkcija razmaka jednog praznog polja
	Brojna vrednost <i>dva</i> (2), slovne: <i>slovo A</i> , <i>slovo B</i> , <i>slovo C</i>
	Brojna vrednost <i>tri</i> (3), slovne: <i>slovo D</i> , <i>slovo E</i> , <i>slovo F</i>

	Brojna vrednost četiri (4), slovne: slovo G , slovo H ,slovo I
	Brojna vrednost pet (5), slovne: slovo J , slovo K , slovo
	Brojna vrednost šest (6), slovne: slovo M , slovo N , slovo O
	Brojna vrednost sedam (7), slovne: slovo P , slovo Q , slovo R ,slovo S
	Brojna vrednost osam (8), slovne: slovo T , slovo U , slovo V
	Brojna vrednost devet (9), slovne: slovo W , slovo X , slovo Y ,slovo Z
	Funkcija puta(x),znak kosacrta(/),znak uzvičnik(!),znak pitanja(?), slovo Dž , slovo Š . Ima još i funkciju centriranja teksta u kombinaciji sa tasterom SHIFT
	Brojna vrednost nula (0), slovne: slovo Nj , slovo D , slovo Č
	Znak zarez (,), slovo Đ , slovo Ž , slovo L

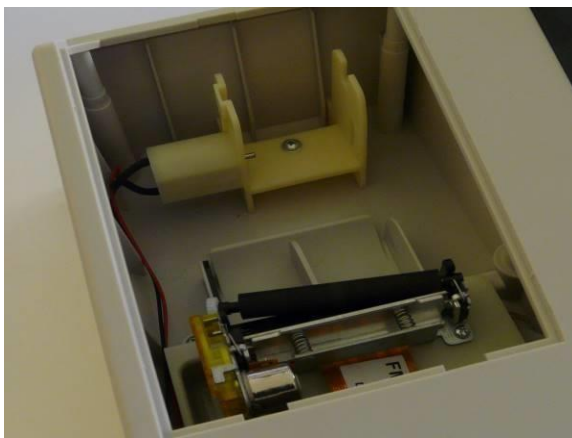
Funkcijski tasteri: Njihova uloga se ogleda u izvršavanju definisanih komandi za svaki taster. Neki tasteri imaju po više funkcija koje se upotrebljavaju u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** a neki menjaju svoju funkciju automatski kada se vrši programiranje.

	Funkcija povratka u osnovni meni
	Funkcija kretanja kroz menije unapred, odnosno za pomeranje markera promene. Kontrolna traka se može namotati ovim tasterom ako je podignuta glava štampača pri zameni rolne papira.
	Funkcija kretanja kroz menije unatrag, pri programiranj se koristi u kombinaciji sa tasterom SHIFT za vradanje korak unazad odnosno za pomeranje markera promene. Dok ste u režimu prodaje možete njime izvlačiti traku računa za kupca radi preglednosti.

DNEVNI PRESEK	Funkcija štampanja dnevnog izveštaja, odnosno u kombinaciji sa tasterom SHIFT štampanja preseka stanja.
PERIOD KASIR	Funkcija ulaska u meni periodičnog izveštaja (prečica), druga funkcija ulazak u meni Kasira (SHIFT)
PLU BAR	Funkcija ulaska u režim prodaje te unos bar koda (SHIFT) ako se nalazite u osnovnom meniju, u svim drugim menijima <u>ima funkciju potvrde.</u>
STORNO	Funkcija storniranja (brisanja) podataka. U započetom računu briše po jedan prodati artikal unazad hronološki, a u kombinaciji sa tasterom SHIFT ceo račun. Pri definisanju naziva i vrednosti briše ceo napisan sadržaj.
C	Funkcija brisanja jednog po jednog karaktera, takođe se možete njime vratiti u prethodni meni. Kako pri definisanju vrednosti i naziva briše karaktere, u kombinaciji sa tasterom SHIFT vrada nazad u prethodni meni
SHIFT	Menja funkciju višefunkcijskih tastera
PRG ART PROD ART	Funkcija programiranja artikla i štampanja izveštaja prodaje artikla
GPRS	Funkcija štampanja svih parametara koji se odnose na trenutno podešeno stanje parametara GPRS-a
VIRMAN	Funkcijski taster kojim se programirani sadržaj štampa na printeru
ČEK	Funkcija pladanja računa čekom
KARTICA	Funkcija pladanja računakarticom
MEĐUZBIR	Funkcija uvida trenutnog stanja na računu
UKUPNO	Funkcija štampanja prethodno definisanog računa.

1.6 Štampač

Dvostanični termalni štampač koristi dve termalne rolne za ispisivanje sa rezolucijom od 203 dpi (dot per inch - tačka po inču). U jednom redu je moguće ispisati 18 karaktera. Rolne su širine 28 mm, spoljnog prečnika do 50mm. Nasledećim primerima je prikazan način pravilnog postavljanja trake.

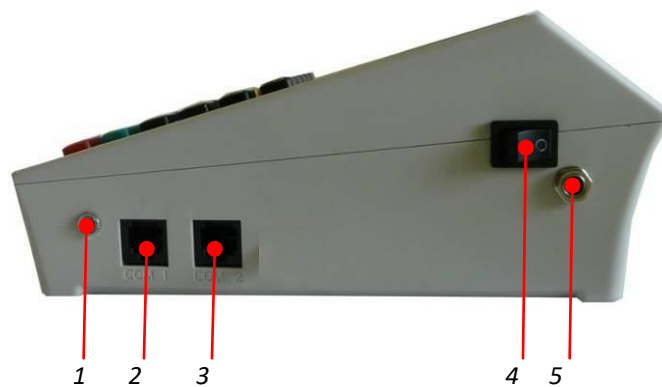

1.7 Napajanje, konektori i povezivanje

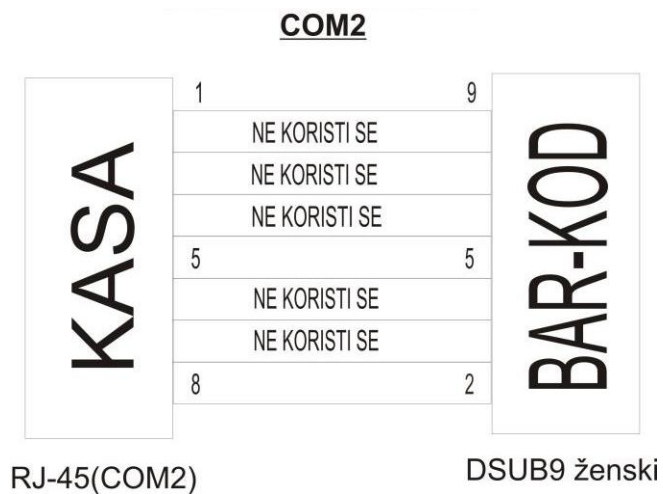

HCP Best LC+ Fiskalni uređaji koriste eksterno napajanje, takođe imaju integrisanu bateriju za rad uređaja bez spoljnog napajanja

Slika konektora s leva u desno:

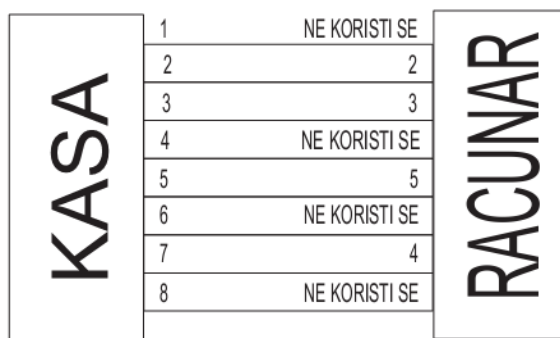
(1) za Fioku, (2) PC(COM1), (3) Bar Code skener(COM2), (4) Prekidač za uključivanje/isključivanje, (5) Konektor za povezivanje AC/DC adaptera

HCP Best LC+ Bar kod skener COM2

šema prilagodnog kabla

RJ-45(COM1)
DSUB9 ženski

HCP BEST LC+ – Računar COM1

šema prilagodnog kabla

2. Uputstvo za korišćenje

Osnovni tasteri za kretanje kroz menije su **TRAKA GORE ▲** i **DOLE ▼**. Taster **TRAKA GORE** ima funkciju prelaska na narednu opciju menija/podmenija odnosno kretanja unapred kroz menije/podmenije dok taster **TRAKA DOLE** ima funkciju povratka na prethodnu opciju menija/podmenija odnosno kretanja unazad.

Taster **PLU/BAR** ima funkciju potvrde u bilo kom meniju ili podmeniju.

Taster **C** omogućava izlazak iz podmenija i povratak na viši meni/podmeni koracima unazad suprotno od funkcije potvrde.

Pored standardnog načina kretanja kroz menije, HCP fiskalne kase imaju implementiran brži način ulaska u menije koristeći numeričku tastaturu. Svakom meniju/podmeniju pridružena je numerička vrednost na osnovu koje se može doći do tog menija/podmenija. Kako su funkcije prodaje, dnevnih izveštaja, preseka stanja i periodičnog izveštaja najbitnije za rad jedne kase, predviđeni su tasteri koji direktno vode u podmenije (prečice). Na tastaturi su obeleženi i na njima su ispisani nazivi podmenija do kojih vode. Belim slovima su ispisani podmeniji do kojih se dolazi direktnim pritiskom tastera, a žutim podmeniji do kojih se stiže u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** (SHIFT+ Funkcijski taster).

Npr. pritiskom na taster **DNEVNI/PRESEK** i njegovom potvrdom tasterom **PLU/BAR** štampa se dnevni izveštaj, dok pritiskom na isti taster u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** štampa se presek stanja.....

2.1 Napajanje, konektori i povezivanje

Prateći savremene tokove tehnologije, fiskalne kase HCP obradu i unos teksta na mestima gde je to potrebno (unos opisa artikla, definisanje zaglavlja, definisanje reklame, unos opisa odeljenja itd...), obrađuju na sledeći način - na tastaturi su označena slova koja se unose u tekst kada se koristi dati taster. Kako bi korisnik imao bolju orijentaciju o unosu svog teksta i njegovog prikazivanja na printeru, uveden je marker početka reda teksta. Pored ovog markera uveden je još jedan marker, marker promene. Ovaj marker je u obliku zatamljenog polja na displeju koji blinka. Marker pokazuje trenutnu validnu poziciju koja se menja. Na mestu ovog markera pojavljuje se uneti karakter.

2.2 Brisanje unetog teksta

Za brisanje celokupne unete poruke koristi se taster **STORNO**, za brisanje zadnjeg unetog karaktera taster **C**.

2.3 Ispisivanje teksta

Primer unosa datog slova: *Unos slova S*- za unos ovog slova potrebno je 4 puta pritisnuti taster **7/PQRS**, jer je slovo S četvrto po redu slovo koje je navedeno na ovom tasteru. Pri tome vreme za koje uređaj prihvata promenu na tasteru je **2s**. To znači da sve promene koje nastaju u periodu manjem od 2s se ne prihvataju. Pri naizmeničnom pritisku tastera 7 na mestu markera promene ciklično se menjaju karakteri koje taj taster "duži" (P Q R S 7 P...). Karakter koji stoji na displeju duže od 2 sec. se prihvata i marker promene se pomera za jedno mesto.

2.4 Promena slova (mala/velika)

Za promenu slova (mala/velika) koristi se taster **ČEK**, indikacija da su slova mala ili velika je dvoznačni simbol u gornjem desnom uglu (**ab – mala slova, AB - velika slova**).

2.5 Ćirilično pismo na štampaču

Da bi se pri štampanju unetog teksta na printeru prikazala ćirilična slova, potrebno je unosu teksta uključiti ćirilično pismo. Za ovu operaciju se koristi taster **KARTICA**, pri tome pojavljuje se indikacija u gornjem uglu displeja desno i ćirilična slova bide štampana na printeru.

Pri definisanju zaglavlja i reklame moguće je koristiti još jednu karakteristiku koju ovi fiskalni uređaji nude ispisivanje boldiranih slova na printeru.

2.6 Boldirana slova pri štampanju teksta na štampaču

Pri definisanju zaglavlja i reklame moguće je koristiti još jednu karakteristiku koju ovi fiskalni uređaji nude. Ispisivanje boldiranih slova na printeru. Uključivanje ove funkcije je preko tastera **GPRS**, i indicira se pojavom signala na displeju u gornjem desnom uglu. Ova funkcija ima efekat samo pri definisanju zaglavlja i reklama.

2.7 Centriranje teksta

Centriranje teksta je još jedna karakteristika koja ima efekat samo pri definisanju zaglavlja i reklama, kombinacija tastera **SHIFT + X**.

2.8 GPRS

GPRS modem, kao uređaj za slanje izveštaja o evidenciji prometa na server poreske uprave, treba biti pravilno podešen kako bi ispravno radio.

Trenutno stanje rada modema može se u svakom trenutku proveriti pritiskom tastera **GPRS** pri čemu se štampa document o trenutnom stanju GPRS terminala.

```

-----
HCP HCP HCP HCP HCP
-----
SIM:
89381030000058132749

OPERATER:
0,0,"YUG 03"

SIGNAL: 11
  
```

Dokument u svom prvom delu sadrži informacije o statusu GPRS terminala modema u kasi, gde se može videti koji je SIM, naziv operatera i kvalitet signala. signal manji od 10 predstavlja nedovoljan signal za rad GPRS-a, u tom slučaju se korisniku preporučuje ugradnja externe antene.

```

          GPRS
    Poreske Uprave
IP:
172.018.012.012

USER:
terminal

PASS:
malitren

CMD:
komande

RES:
izvestaji

APN:
obveznik

APN_USER:
mts

APN_PASS:
064
  
```

U drugom delu su ispisana sledeća podešavanja:

IP: Adresa servera poreske uprave (PU),

USER: Korisničko ime, za pristup serveru PU, .

PASS: Lozinka, za pristup serveru PU,

CMD: Pozicija datoteke komande koja se skida sa servera,

RES: Pozicija datoteke ukojusemeštajupodacinaserveru,

APN: (Access Point Name) Ime pristupne tačke operatera,

APN_USER: Korisničko ime za pristup APN-u,

APN_PASS: Lozinka za pristup APN-u operatera

```

KM80089command.dat
.....
ALL
SEND 251209 2034
.....
Vreme Obrade:
25.12.09 20:34

Broj Pokušaja:
0

Konekcije:

Prethodna:
25.12.09 20:34

Naredna:
25.12.09 20:34
-----
GPRS
Korisnički Deo
-----
HCP HCP HCP HCP HCP

```

U trećem delu dokumenta su podaci o trenutnom stanju modema:

Ime komandnog fajla koji nosi podatke o komandi. Svaki komandni fajl je vezan za IBFM brojem svake fiskalne kase, i ima ekstenziju **.dat

Komanda koja je trenutno validna sa vremenom i datumom (ili periodom) sledeće konekcije.

Datum i vreme kada su podaci prikupljeni i pripremljeni za slanje, Broj pokušaja modema da pošalje podatke jednog fajla brojač se resetuje nakon uspešnog slanja fajla. Datum i vreme prethodne ostvarene konekcije i datum i vreme naredne zakazane prema komandi.

Modem će pokušati da iz tri puta ostvari konekciju sa serverom (2 min između pokušaja), a ako ne uspe odloži je za 24 h. Ponovite postupaki ako ni tada ne ostvari konekciju (pismo na displeju i dalje stoji), tada se treba obratiti serviseru.

2.9 Provera ispravnosti GPRS modema

GPRS Korisnički deo je opciona mogućnost koja omogućava korisniku kase da modem pored servera PU, šalje podatke i na drugi, server dostupan korisniku. Na ovaj način je korisniku omogućeno pradenje i evidentiranje prometa sa udaljenog mesta. Pored toga je moguće ažuriranje i promena cena artikala sa kućnog računara, van prodajnog mesta. Za otključavanje ove opcije treba se obratiti ovlašćenom servisu za dobijanje šifri i podešavanje parametara kao i za dalja uputstva. Vizuelna provera ispravnosti se može uraditi na displeju gde u gornjem desnom uglu treba da stoji pokazatelj u obliku pisma i koji označava podatke koje treba poslati poreskoj upravi. Pored njega je indikator signala mreže modema. Nakon slanja podataka pokazatelj u obliku pisma de se izgubiti.

HCP Best LC+

01.01.2019. 09:48

Napomena: Korisnik ima pravo registracije do 20 SIM kartica.

2.10 Neispravan rad GPRS modema

NAPOMENA: prvo proveriti da li je isključen GPRS modem!

*Tekst : Modem nemoguće detektovati, se štampa u slučaju kada modem ne može da ostvari komunikaciju sa modemom. U tom slučaju treba se obratiti serviseru.

*Tekst: Modem Zauzet ! predstavlja tekst koji modem štampa dok je u stanju rada ali je njegovo stanje nedefinisano. Ovaj slučaj ne znači da modem ne radi već da treba odložiti proveru. Ako se i nakon dva dana ispisuje ova poruka u tom slučaju se obratiti serviseru.

*Tekst: SIM Error predstavlja fizičku odsutnost SIM kartice ili neispravnost SIM kartice;

*Tekst: Nedostaje šifra kada se u terminalu nalazi kartica koja nije validna. I u ovom slučaju se treba obratiti serviseru.

Podešavanje se izvršava isključivo preko računara servisnim programom koji koriste ovlašćeni serviseri, gde servisni jumper treba postaviti u položaj Jp2 i nakon podešavanja vratiti u radni.

3. Prodaja

Ovaj meni je namenjen najvažnijoj operaciji fiskalne kase prodaji. Fiskalna kasa HCP Best LC+ ima mogućnost programiranja do 12 000 artikala gde se svakom artiklu može definisati bar-kod tako da se isti može koristiti za prodaju. Pored toga se može prodati do 200 stavki po računu, gde je broj naplata neograničen. Prodaja na fiskalnoj kasi se može vršiti preko tastature, bar kod čitačem ili kombinacijom tastatura/bar kod čitač ili na kraju preko PC softverske aplikacije.

3.1 Prodaja artikla koristeći šifru artikla

Može se vršiti preko tastature i preko bar kod čitača

3.2 Korekcija grešaka pri unosu podataka

3.2.1 Funkcijski taster C

Funkcijsko dugme **C** u kombinaciji sa/bez tastera **SHIFT**, predviđeno je za korekciju unešenih karaktera prilikom prodaje. Tasterom **C** se briše zadnji uneti karakter, kombinacijom **SHIFT + C** brišu se svi unešeni podaci.

3.2.2 Storniranje

Brisanje unetog sadržaja, može se izvršiti u tri slučaja:

Storniranje zadnje stavke na računu.

Kada je u započetom računu potrebno obrisati zadnji prodati artikal, jednostavno treba pritisnuti taster **STORNO** i potvrditi tasterom **PLU/BAR**. Nakon potvrde cena tada storniranog artikla, de imati predznak minus.

Storniranje po bar kodu

Koristi se kada je u više navrata prodat isti artikal na još nezatvorenom računu a potrebno ga je izbrisati sa spiska prodaje. Nakon pritiska tastera **STORNO** treba uneti bar kod preko tastature ili očitati čitačem bar kod artikla koga treba stornirati sa računa.

Nakon toga potvrditi tasterom **PLU/BAR**. Na taj način će biti obrisani svi podaci o prodaji tog artikla na računu.

Storniranje celog računa

Izvršava kombinacijom tastera **SHIFT + STORNO**. Nakon toga de ceo račun biti storniran i zatvoren bez evidentiranog prometa.

Napomena: Na način kako se uključuje funkcija, može se i isključiti ponovnim pritiskom na taster.

3.3 Funkcija međuzbir

Uključuje se pritiskom na istoimeni taster i ima ulogu trenutne sume, odnosno sabira promet na račun dok se on ne zatvori. Namena ovakve funkcije je da se na lak način vodi evidencija o prometu.

3.4 Načini naplate

Načini naplate mogu biti gotovinom, čekom ili karticom.

3.4.1 Naplata gotovinom

Je najrasprostranjenija i za račun koji treba naplatiti gotovim novcem potrebno je pritisnuti taster **UKUPNO**. Račun de biti zatvoren po tačnom iznosu koji je ispisan na displeju i evidentirade se naplata gotovinom. Pre zatvaranja računa može se uneti novčana količina koja ne sme biti manja od sume za plaćanje, dok de povradaj biti ispisan na ekranu ukoliko je novčana količina veća od potrebne za naplatu. Ako je suma manja račun nede biti zatvoren sve do ispunjavanja ovog uslova.

3.4.2 Naplata čekom

Podrazumeva ček kao hartiju od vrednosti koja pokriva vrednost računa. Nakon preuzimanja čeka i potvrde njegove validnosti potrebno je uneti njegovu novčanu vrednost i pritisnuti taster **ČEK**. Kao i u prethodnom slučaju ako vrednost čeka prelazi vrednost računa, na ekranu de biti ispisan razlika, odnosno povradaj (kusur) koji treba isplatiti. Pritiskom na taster **ČEK** bez unosa novčane količine, račun de biti zatvoren po sumi za naplatu.

3.4.3 Naplata karticom

Vrši se preko terminala za naplatu a u kasi se unosi vrednost naplate, i evidentira tasterom **KARTICA** kao i kod prethodnog primera.

Napomena 1: Moguće je naplatiti račun koristeći sva tri načina plaćanja kombinacijom, tako što treba uneti novčanu količinu a zatim sredstvo plaćanja. Za naplatu tačne sume treba pritisnuti **UKUPNO** za gotovinu odnosno **ČEK** ili **KARTICA** za ostale načine plaćanja.

Napomena 2: Uređaj ograničava prodaju kako previše malih tako i previše velikih finansijskih vrednosti. Malom finansijskom vrednošću se smatra prodaja artikla čija finansijska vrednost prodaje zaokružena na dve decimale je jednaka nuli.

Primer: Cena artikla je 0.2, prodajna količina je 0.01 što daje finansijsku vrednost od 0.002 što zaokruženo na dve decimale je 0. Ovaj artikal ove količine ne može biti prodat na ovom uređaju.

4. Izveštaji

Meni 2 sadrži sveneophodne fiskalne izveštaje koji se zahtevaju zakonom od fiskalnim kasama.

Pored fiskalnih izveštaja dodat je i izveštaj o artiklima zbog logičke povezanosti ovih izveštaja. Zbog važnosti svih izveštaja u ovom meniju, na tasteru su predodređeni tasteri za brži ulazak u podmenije.

4.1 Dnevni izveštaj i presek stanja

Prva dva podmenija u ovom meniju su namenjeni izvršavanju dnevnog izveštaja i fiskalnog preseka stanja. Njihove najbitnije karakteristike su da je broj dnevnih izveštaja ograničen (1950), i da se dnevni izveštaji upisuju u fiskalnu memoriju, dok presek stanja ima isključivo namenu evidencije i u svakom momentu se može izvršiti bez ikakvih ograničenja ili upisa. Dnevni izveštaj po ulasku traži potvrdu izvršavanja. Ovo je urađeno iz sigurnosnih razloga kako nebi došlo do "slučajnog" izvršavanja izveštaja.

4.2 Periodični izveštaj

Da bi se izvršio periodični izveštaj potrebno je uneti datum početka i datum kraja izveštajnog perioda. Po ulasku u ovaj pod meni na displeju su prikazani podrazumevani datumi, datumi koji obuhvataju period celokupnog rada uređaja (datum fiskalizacije, trenutni datum).

Zbog lakšeg uvida u postavljenje datuma, uveden je tzv. marker promene, na poziciji ovog markera izvršava se trenutna promena datuma koju korisnik unosi preko tastature. Tasterom **STORNO** resetuju se uneti datumi (postavljaju na početne) i marker promene se vrada na prvu poziciju.

U slučaju da navedeni period nije validan, uređaj će signalizirati tekstualnom greškom na displeju. Periodični izveštaj kao i presek stanja se ne upisuje u fiskalnu memoriju i ne postoji ograničenje u broju izvršenih izveštaja.

4.3 Izveštaj artikala

4.3.1 Izveštaj prodaje

Izveštaj prodaje artikala namenjen je korisniku koji želi da prati količinsko i finansijsko stanje prodaje artikala bez korišćenja PC-ja. Uređaj sumira finansijsko stanje prodaje po svakom artiklu i pamti ubazi artikala, tako da se trenutno stanje prodaje po artiklima može odštampati u svakom trenutku (ako je započet fiskalni račun, operacija se odbija). Na kraju će biti ispisan ukupan ostvareni promet.

4.3.2 Reset prometa

Ovde se nalazi je podmeni za štampanje izveštaja o prodatim artiklima od zadnjeg reseta prodaje i podmeni za izvršavanje reseta prodaje. Posle ovog reseta stanje prodane količine i finansijsko stanje prodaje svakog artikla je nula.

4.3.3 Štampanje baze

Nakon potvrde bide odštampana baza svih artikala u kasi.

4.3.4 Podešavanje štampanja

Omogućava izbor štampanja šifre i cene u izveštajima prodaje.

5. Podešavanje uređaja

Meni 3 omogućava konfigurisanje uređaja, razna podešavanja i naravno unos podataka i programiranje. U ovom meniju se mogu programirati poreske stope, definisati artikli itd., tu su još i opšta podešavanja: portova, tastature i štampača.

5.1 Podešavanje zaglavlja i reklame

Napomena: Ova opcija je dozvoljena samo ako je urađen dnevni izveštaj

5.1.1 Definisane zaglavlja

Obavlja se na sledeći način objašnjen u prethodnom poglavlju **2. Uputstvo za korišćenje**. Zaglavlje sadrži IBFM kao i PIB koji se unosi u toku fiskalizacije kase i kao takvi se ne mogu menjati. Zaglavlje se može ispisati u 11 linija sa po 18 karaktera u liniji i treba da sadrži naziv preduzeća/prodavnice njenu adresu, kontakt i druge podatke vezane za nju.

5.1.2 Definisane reklamnog bloka

Izbor reklamne poruke, se može koristiti ukoliko se prvo poruka programira u meniju 3.1.22 Definisane reklamne poruke. Može se vršiti izbor od 14 programiranih reklamnih poruka ili je jednostavno isključiti (račun će biti bez reklamne poruke).

5.2 Definisane porezne stope

Shodno zakonu o fiskalnim kasama za tržište Srbije, HCP fiskalne kase omogućavaju do 30 promena poreznih stopa. Nakon 30.-te promene poreznih stopa rad sa kasom je i dalje moguć, ali promene su dalje onemogućene.

HCP fiskalne kase imaju sledeću numeraciju poreznih stopa:

1-A, 2-G, 3-D, 4-Dj, 5-E, 6-Z, 7-I, 8-J, 9-K.

U slučaju greške pri unosu vrednosti porezne stope jedini način ponovnog unosa je prvo poništavanje unete tasterom **STORNO** a zatim ponovni unos iste. Potvrda unosa za datu poreznu stopu su tasteri **PLU/BAR**, **MEĐUZBIR** i **UKUPNO** nakon čega meni prelazi na narednu poreznu stopu. Trenutno unete vrednosti se štampaju tasterom **VIRMAN**. Po potvrdi zadnje porezne stope pojavljuje se upit o konačnoj potvrdi promene.

5.3 Opšta podešavanja uređaja

5.3.1 Podešavanje porta COM 2

Predstavlja podešavanje baud rate-a drugog eksternog RS232 porta. Postoji mogućnost izbora brzina 9600, 19200, 38400, 57600, 115200, 230400 bps. Izbor se vrši na ved opisan način pri čemu treba voditi računa o podešenju uređaja koji se priključuje (opcija).

Napomena: Nakon promene brzine COM porta ugastiti i upaliti kasu kako bi nova vrednost bila prihvaćena.

5.3.2 Podešavanje porta COM 1

Kao i kod porta COM 2 tako i kod PC porta treba prilagoditi brzinu komunikacije (baud rate), samo ovoga puta sa računarnom. Preko računara je moguće podešavati kasu.

5.3.3 Podešavanje tastature

Odnos isenazvučni signal pri pritiskanju tastera (keypad tones). Signal je kratak jednozvučni.

5.3.4 Podešavanje štampača

Moguće je:

- biranje intenziteta štampe na štampaču. Postoji osam nivoa intenziteta od 0 do 7;
- biranje brzine štampe štampača. Postoji osam nivoa brzine od 0 do 7;
- biranje dužine futera trake za mušteriju na štampaču. Postoji mogućnost izbora dužine do osam redova od 0 do 7.

5.4 Definisane artikala

Artikal (PLU), predstavlja osnovu za definisanje kvaliteta jednog fiskalnog uređaja. Broj artikala, jednostavnost promene, praćenje prodaje su sve opcije koje su vezane za bazu artikala fiskalnog uređaja, a elementarne pri definisanju istog.

	funkcijski taster za ulazak u ovaj pod meni
	funkcijski taster kojim se programirani artikal štampa na printeru (artikal biće štampan samo ako mu je definisan kod ili bar kod)

HCP Best LC+ fiskalna kasa-štampan, ima mogućnost definisanja 12 000 artikala. Svaki artikal je definisan sledećim poljima.

- šifra : do 14 cifara (12000 artikala)
- opis : do 18 karaktera
- cena : do 21.000.000,00
- poreska stopa : A – K
- jedinica mere : (10)
- odeljenje : (12)

Svaki artikal ima u bazi svoju šifru. Ona može biti kako bar kod tako i neka interna šifra (kod).

Meni 3.4

Namenjen je za definisanje novih artikala i ažuriranje već postojećih i nudi sledeće podmenije:

Unos šfre

Podmeni namenjen za unos šfre artikla, unos je preko numeričke tastature ili očitavanjem bar koda čitačem.

Definisanje opisa(imena) artikla

Artikal ne može imati ne definisan opis, tj. opis mora imati bar jedan vidljiv karakter. Opis može sadržati 34 karaktera i ne može se centrirati.

Cena artikla

U ovom pod meniju definiše se cena artikla. Unos cene je preko numeričke tastature. Cena može imati najviše dve decimale. Artikal ne može imati ne definisanu cenu tj. cena ne može imati vrednost 0,00.

Definisanje poreske stope artikla

Svakom artiklu potrebno je dodeliti poresku stopu. Stopa mora biti prethodno definisana. U ovom podmeniju vrši se izbor već definisane poreske stope za dati artikal. Za definisanje stopa mogu se koristiti numerički tasteri. Taster **1** označava stopu 1-A, taster **2** stopu 2-G itd.

Definisanje jedinice mere

HCP fiskalne kase imaju 10 definisanih jedinica mere (kom, kg, g, t, l, dl, m, m², m³, h) i 5 slobodnih mesta za definisanje jedinica mere po izboru. Svakom artiklu mora se dodeliti jedinica mere. Izabrana jedinica mere vidljiva je na računu kao nastavak opisa artikla kojoj predhodi karakter '/'.

Definisanje odeljenja artikla

U meniju 3.6 definišu se željena odeljenja. Svakom artiklu moguće je dodeliti 1 od 12 različitih odeljenja. Definisanje odeljenja svaka naredna prodaja artikla finansijski se dodaje definisanom odeljenju.

Sve vrednosti u navedenim pod menijima potvrđuju se tasterima **PLU/BAR**, **MEĐUZBIR** i **UKUPNO**.

Pri unosu novog artikla korisnik prolazi kroz sve menije. Svi meniji su resetovani u tom trenutku. Ako pri unosu bar koda uređaj pronađe već definisan artikal u bazi polja u podmenijima biće popunjena vrednostima tog artikla.

Ako je fiskalni dan započet tada za postojeći artikal moguće je promeniti **samo cenu** te shodno tome posle podmenija za definisanje bar koda jedini dostupan podmeni je podmeni za menjanje cene.

šifra artikla
šifra: 8600115067213

5.4.1 Brisanje artikla u bazi

Brisanje artikala u bazi se može uraditi koristeći bar kod artikla. Pozicioniratis e u prvi podmeni (šifra artikla), i uneti šifru artikla koji treba obrisati, (koristedi numeričku tastaturu ili očitati bar kod sa artikla koristeći bar kod čitač). Zatim tasteri **SHIFT + STORNO**, u gornjem redu pojavi se poruka **DEL**, što znači da je procedura brisanja aktivirana. Na kraju je potrebno potvrditi proceduru brisanja .

5.4.2 Promena cene artikla u toku računa

Fiskalne kase HCP imaju još jednu, za korisnika veoma važnu, karakteristiku, mogućnost promene cene artikla u toku započetog računa.

Napomena: Artikal na jednom fiskalnom računu mora imati jedinstvenu cenu. Tj. artikal može biti izdat (prodat) više puta na istom računu ali pri tome svaka prodaja mora imati istu cenu. Promena cene artikala je moguća u toku računa samo ako dati artikal nije već prodat na istom.

Pretpostavimo da korisnik vrši prodaju nekoliko artikala, zatim prodaje artikal X za koji utvrđuje da ima nepromenjenju cenu. Da bi se cena promenila mora se izvršiti STORNIRANJE prodatog artikala tako da je njegova prodaja na računu =0. Zatim se ulazi u meni 3.4 i vrši promena cene artikla. Po promeni cene uređaj se vraća u meni prodaje i korisnik može nastaviti sa prodajom.

Promena cene se može izvršiti i pre prodaje artikla, tada STORNIRANJE nije potrebno jer ne postoji prodaja datog artikla.

5.5 GPRS modem

Mogućnost izbora rada fiskalne kase sa i bez GPRS Modema. Ovu mogućnost na zahtev korisnika mogu obaviti samo ovlašćeni serviseri.

5.6 Definisane odeljenja

U meniju 3.6 definišu se željena odeljenja. Svakom artiklu moguće je dodeliti 1 od 12 različitih odeljenja. Definisanjem odeljenja svaka naredna prodaja artikla finansijski se dodaje definisanom odeljenju.

5.7 Kasiri

Funkcija „KASIRI“ namenjena je poslodavcima koji žele da prate rad svojih zaposlenih. Svaki kasir (radnik) ima svoju jedinstvenu šifru i nivo pristupa. Po uključanju ove funkcije uređaj počinje da prati rad kasira. Svaka prijava i odjava kasira se beleži u memoriji (elektronski žurnal). Svaka prodaja se finansijski beleži prijavljenom kasiru. Fiskalne kase HCP Best LC+ pružaju mogućnost definisanja do 10 kasira sa tri različita prioriteta. Prvi podmeni menija 3.7 predstavlja podmeni u kome korisnik može uključiti ili isključiti funkciju „KASIRI“.

Naredni podmeni je **TIMEOUT KASIRA** - predstavlja slobodno vreme za koje kasa drži prijavu kasiru, a da ovaj pri tome ne obavlja nikakvu funkciju na njoj. Po isteku definisanog vremena kasa odjavljuje kasira i za ponovni rad potrebna je ponovna prijava. Ako je parametar isključen, jednom prijavljeni kasir ostaje prijavljen do momenta manualne odjave. Ako se kasiri prijavljuju preko računara neće postojati time out, već se mora manuelno odjavljivati ili preko kase ili preko računara.

Odjava: **MENU + STORNO**

Naredni podmeni je **DEFINISAJE KASIRA** - Prvi podmeni na koji se nailazi, prikazuje kasira sa nazivom i statusom definisanosti. Definisanje kasira pruža sledeće atribute: lozinka kasira, opis kasira i nivo pristupa kasira. Lozinka kasira predstavlja jedinstveni broj kasira koju isti koristi kao prijavu za rad na kasi. Lozinka može imati min 3 karaktera (100) i max 9 (999999999). Lozinka se unosi preko numeričke tastatura, brisanje unete vrednosti vrši se tasterom STORNO.

Opis kasira definiše ime kasira i to opis kasira koji se pojavljuje na računaru, posle zaglavlja.

Nivo pristupa - Preko nivoa pristupa definišu se prava kasira na ostale funkcije kase. Kase HCP pružaju mogućnost dodeljivanja tri nivoa pristupa: **NAJVIŠI, SREDNJI, NAJNIŽI**.

NAJVIŠI: Dozvoljen pristup svim funkcijama kase.

SREDNJI: Meni 1 i 2, promena cena i unos novog artikla.

NAJNIŽI: Samo meni 1, promena cena i unos novog artikla.

Kada je funkcija „KASIRI“ uključena, u osnovnom meniju (MENI 0), kasir unosi šifru kasira preko tastature i potvrđuje sa **PLU/BAR**. Ako je šifra ispravna kasir se nalazi u meniju prodaje.

5.8 Tabela podržanih karaktera

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0		!	"	#	\$	%	&	'	(	)	*	+	,	-	.	/
1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
2	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
3	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	ć	\	č	^	_
4	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
5	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	ž		š	~	Ш
6	Ć	Č	Š	Ž	Б	В	Г	Д	Ђ	Ж	З	И	Л	Љ	Н	Њ
7	П	Р	С	Ћ	У	Ф	Х	Ц	Ч	Џ	Б	В	Г	Д	Ђ	Ж
8	З	И	Л	Љ	Н	Њ	П	Р	С	Ћ	У	Ф	Х	Ц	Ч	Џ
9	Ш															

6. Tehničke karakteristike uređaja

Procesor	Ajile AJ-100, 32-bit
Flash memorija	4MB (programska I radna)
RAM memorija	512KB
Termalni štampač 2"	Dvostanični
Rezolucija štampača (dpi)	203
Papirne rolne	2
Širina papirnih rolni (mm)	28
Spoljni prečnik papirne rolne (mm)	Max. 50
Broj karaktera po liniji	18
Veličina karaktera (mm)	1.5 x 2.6
Veličina karaktera u duploj veličini (mm)	1.5 x 5.2
Brzina štampanja (mm/s)	40
Broj senzora za nedostatak papira	2
Displej za kupca alfanumerički LCD	2x16 karaktera
Displej za prodavca alfanumerički LCD	2x16 karaktera
Format cene (cifara)	8+2
Max. vrednost po računu (cifara)	10+2
Naziv artikla (karaktera)	Do 34
Tastatura	Gumena
Raspored tastature	5x6
Maksimalan broj tastera	28
Broj odeljenja (Dep)	12
Broj kasira	10
Password log kasira	Da
Nivoi pristupa kasira	Najniži Srednji Najviši
Broj poreskih grupa	9
Broj promena poreskih stopa	30
GPRS modem	Integrisan
Broj artikala (Plu)	12 000
Kapacitet fiskalne memorije (broj dnevnih izveštaja)	1 950
Broj portova	2xRS232
Brzina COM1 porta (PC)	od 9600 do 230400 bps
Brzina COM2 porta (Bar kod skener)	9600 bps
Baterijska zaštita podataka u operativnoj memoriji (dana)	min. 365

Dimenzije kase DxŠxV(mm)	235x218x97
Konektor za fioku za novac	Da
Masa kase (Kg)	1,35
Externo napajanje	Universal input 9V
Interno napajanje (baterija) standardno, (opciona dogradnja 2x)	NiMH 1600mAh
Kapacitet rada na standardnom internom napajanju	preko 300 računa
Potrošnja (W)	Stand by 1W Max 18W
Frekvencija (Hz)	50 - 60
Radna temperatura (°C)	Od 0 do+40
Temperatura uskladištenja (°C)	-20 do 60
Vlažnost vazduha (%)	90
Displej u plavoj boji	Da

